

Kültür Bakanı, tarihi eser kaçakçılığı konusunda yetersiz kaldıklarını itiraf etti

‘Bakanlık başarılı değil’

MUSTAFA BALBAY

ANKARA — Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek, tarihi eser kaçakçılığına millet ve bakanlık olarak tam anlamıyla hâkim olunamadığını söyledi. Zeybek, “Açık söylemek gerekirse, ne yazık ki bu konuda çok başarılı olduğumuzu söyleyemem” dedi.

Arkadaşımız Özgen Acar’ın bir süre önce gazetemizde yayımlanan “Antika Talanı” başlıklı incelemesi konusundaki görüşlerini aktaran Zeybek, incelemede sözü geçen Marsyas heykeli, İmparatoriçe heykeli, gümüş kaplar ve Herkül lahdi konusunda geniş çaplı bir inceleme başlatıldığını söyledi.

Zeybek’e yönelttiğimiz sorular ve yanıtları şöyle:

— **Antika Talanı dizisi, Türkiye’den yapılan tarihi eser kaçakçılığının boyutları konusunda çarpıcı örnekler veriyor. Bu konuda sizin değerlendirmeniz nedir?**

ZEYBEK — Tarihi eser konusunda dünyanın en verimli topraklarına sahibiz. Topraklarımızda bunlar var, dışarıda da bu işin talebi var. Talep edenlerin de maddi imkânları var. Arzla talep birleşince kültür

Kültür Bakanı Namık Kemal Zeybek, “Tarihi eser konusunda dünyanın en verimli topraklarına sahibiz. Topraklarımızda bunlar var, dışarıda da bu işin talebi var. Talep edenlerin de maddi imkânları var. Arzla talep birleşince kültür varlıklarımızın zararına gelişmeler oluyor” diyor.

varlıklarımızın zararına gelişmeler oluyor. Bunu önlemek için yapılması gerekenler, temelde bakanlık olarak bizim görevimiz, ama aslında bu görev herkesin. Bunu bir gazeteciye söylemek doğru mudur bilmiyorum, ama bakanlık olarak bu konuda çok başarılı olduğumuzu söyleyemem. Millet olarak, bakanlık olarak tam anlamıyla hâkim olamıyoruz.

— **Bakanlığa geldikten bir süre sonra bu konuda bazı girişimleriniz oldu. Bunlar sonuç verdi mi?**

ZEYBEK — Birtakım tedbirler düşündük. Yurtdışındaki müzayedelere girelim, Anadolu kökenli eserleri satın alalım, buna sahip çıktığımızı gösterelim dedik. Vatandaşın eski eserleri hemen satın alalım, parasını da geciktirmeden ödeyelim diye düşündük. Bunları yaptık da. Ama bir noktaya geliyor, para problemi başlıyor. Önümüzdeki yıl, bu yıl yaptığımızı yap-

abilecek miyiz bilemiyorum.

Polisiye tedbirlerin artırılması lazım. Kültür polisi kuralım diye bir görüş var. Düşünmüyorduk değilim, ama acaba polisi kim denetleyecek? Bir de o var. Çok geniş bir kadro lazım. Şimdi bunun gayreti içindeyiz.

— **Ancak Özgen Acar’ın yazılarında değindiği gibi bakanlığın da bazı ihmalleri söz konusu. Yani bu konuda bakanlığın işlevini tam yerine getirdiğini düşünmüyor musunuz?**

ZEYBEK — Önce sunu söyleyeyim; kültür varlıklarımızı korumamız için onların önemini, değerini net bir biçimde ortaya çıkması lazım. Özgen Acar’ın yazıları bu bakımdan çok önemli. Bize de dokunuyor, ama olsun. Yazıyor ya. İlke olarak memnun oluyorum. Böylece bu meseleler kamuoyuna mal ediliyor, bilinç yaygınlaşıyor. Açık söylemek gerekirse görevlileri uyarıyor. ‘Zaten uyuyor mu’ diyorsunuz? Yok, uyumu-

yoruz. Üslup bazen sert oluyor. Bazı tedbirlerin hoşuma gittiğini söyleyemem, ama takdir ediyorum. Ayrıca öğreniyoruz da. Özgen Acar’ın yazdıklarından öğreniyorum. Onun da bunu tabii görmesi gerekli. Son yazısında bahsettiği (20 Ekim 1990 tarihli; ‘Kültür Bakanlığı Uyuyor mu’ başlıklı haber) ve bakanlığımızın ihmal ettiğini yazdığı konularda ihmal söz konusu değil.

Biz asıl bu konuların hiç bahsedilmemesinden üzüldük. Böyle bir problem, kaçakçılık problemi vardır ve ciddidir.

— **Bakanlığın ihmali yok dediniz. Ancak arkadaşımız Özgen Acar’ın, yazısında açık bir dille belirttiği gibi Karun Hazinesi ve Elmalı sikkeleri konusunda Türkiye’nin göndermesi gereken belgeler, yapması gereken bazı girişimler hâlâ yerine getirilmiş değil...**

ZEYBEK — Özgen bey haklı. Caydırıcılık için işleri çabuk yapmak gerekli. Biz yurtdışın-

daki davalarımızı önemli bir caydırıcılık fonksiyonu olarak görüyoruz. Tabii bürokratik engeller var. Yazışmalarda gecikmeler oluyor. Kırtasiyecilikten kaynaklanan aksaklıklar... Olmamalı tabii.

— **Müze yöneticilerinin kaçakçılığa gösterdiği hassasiyeti nasıl değerlendiriyorsunuz? Örneğin, sizin de belirttiğiniz gibi, Türkiye’de yapılan eser kaçakçılığı hakkında çok önemli bilgiler içeren Özgen Acar’ın Antika Talanı incelemesini bazı müze yöneticilerinin hiç okumadığını, hatta yayımlandığından bile haberdar olmayanların bulunduğunu gözlemledik...**

ZEYBEK — Ben Özgen Acar beyin yazıları çıkmaya başladığı zaman Genel Müdürlüğe (Eski Eserler ve Müzeler Genel Müdürlüğü) talimat verdim, ‘bu yazıları satır satır okuyun’ dedim. Özgen bey bize bedava müşavirlik yapmış oluyor. Kendisi şu anda hükümet görevlisi değil, ama millet görevlisi sayılır. Ben tabii ki genel müdürlüğe talimat verdim ama o zaman şöyle yapalım: Özgen beyin yazdığı ‘Kültür Bakanlığı Uyuyor mu’ yazısını en başa alarak o yazıların tümünü çoğaltıp müzelere göndereyim.